

ธรรมเนียมแห่งที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย

คำปรารภ

ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศรยอดยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ซึ่งมีพระประสงค์ให้มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งเลี้ยงคนดีของชาติ สั่งสอนเยาวชนให้มีคุณธรรม มีความรู้ความสามารถในการเสาะแสวงหาวิชามาช่วยพัฒนาชาติ ตลอดจนส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ดังทรงมีพระราชดำริในโครงการมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๔๗๑ ว่า “ควรมีการจัดตั้งสภาเสนาบดีอันเป็นคณะที่ล้วนถูกเลือกขึ้นมา มีผู้แทนจากคณะอาจารย์ คณะทรัพยากรสมบัติ และคณะนักเรียน เพื่อมีหน้าที่เสนอความเห็นแก่สภา และมีสิทธิที่จะทำกฎข้อบังคับปกครองภายในเกี่ยวกับการเลือกนักเรียนเข้า การปกครองการอยู่กินของนักเรียน และการไล่นักเรียนออก”¹

ปัจจุบันสภาคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาของไทยเป็นองค์กรตัวแทนของบุคลากรสายวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งมีหน้าที่สั่งสอนเยาวชนด้านความรู้และคุณธรรม เป็นกลไกสำคัญในการสร้างสรรค์ธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในสถาบันอุดมศึกษา แสดงบทบาทหน้าที่สะท้อนถึงมาตรฐาน ทางความรู้ คุณธรรม และจริยธรรมของบุคลากรทางการศึกษา มีจุดเริ่มต้นจากการรวมตัวกันก่อเกิด เป็นเครือข่ายของประธานสภาอาจารย์ขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๐๖ กระทั่งได้รับการจัดตั้งเป็นที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยทั่วประเทศ (ปอมท.) ขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ ก่อนจะได้รับการเปลี่ยนชื่อเป็น “ที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย” ในระยะเวลาต่อมา โดยได้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษาไทย ในลักษณะการเสนอแนะให้ข้อคิดเห็น เป็นเวทีในการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์ นำเสนอปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา ของอุดมศึกษาต่อผู้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง

ดังนั้นเพื่อเป็นการแสดงถึงกตเวทิต่อคุณงามความดีของเหล่าคณาจารย์ผู้ร่วมกันก่อตั้งสภาคณาจารย์ และที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยมาแต่ในอดีต เหล่าประธานสภาคณาจารย์ ประธานสภาอาจารย์ ประธานสภาคณาจารย์และข้าราชการ ประธานสภาข้าราชการ ประธานสภาคณาจารย์และพนักงาน ประธานสภาพนักงาน และตัวแทนสภาคณาจารย์ ที่มีชื่อร่วมลงสัตยาบรรณทำยธรรมนูญนี้ จึงขอสืบสานเจตนารมณ์ อุดมการณ์ และ

¹ อ้างถึงรายงานโครงการมหาวิทยาลัยของ สมเด็จพระมหิตลาธิเบศรยอดยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ซึ่งได้นำเสนอต่อรัฐบาลสยามใน ปีพ.ศ. ๒๔๗๑

ตลอดจนถึงแนวทาง การดำเนินงานของที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย
ในอดีต มาใช้เป็นแนวทางแห่งธรรมเนียมนี้

หมวดที่ ๑ บททั่วไป

ข้อ ๑ ที่ประชุมแห่งนี้มีชื่อว่า "ที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย" มีชื่อย่อเป็นภาษาไทยว่า "ปอมท." เรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า "The Council of University Faculty Senate of Thailand" มีชื่อย่อเป็นภาษาอังกฤษว่า "CUFST"

ข้อ ๒ เครื่องหมายของที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ประกอบด้วยวงกลมสองวงซ้อนกัน วงกลมตรงกลางแทนสัญลักษณ์ของคณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) ซึ่งเป็นหน่วยงานกำกับดูแลกิจการอุดมศึกษาของไทย ถูกหนุนไว้ด้วยสัญลักษณ์คล้ายตัวยูซึ่งอาจแทนได้กับคำว่า University ในขณะที่เดียวกันก็อาจมองได้ว่าแขนของวงกลมสัญลักษณ์ของ กกอ. ที่กำลังยกชูเครื่องหมายสี่เหลี่ยมจำนวนหลาย ๆ อันด้านบน ที่เปรียบเสมือนสภาคณาจารย์จากสถาบันอุดมศึกษาทั้งหลายไว้ โดยปรับแต่งขอบและมุมของสี่เหลี่ยมผืนผ้าจำนวนสิบสองแห่งด้านบนให้โค้งรับกับความโค้งของวงกลมจากแขนด้านล่าง จึงดูประหนึ่งว่าวงกลมด้านบนถูกตัดออกเป็นแนวหยักซิกแซ็กสองขยัก

ข้อ ๓ วัตถุประสงค์ของที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย

(๑) เพื่อระลึกในพระมหากรุณาธิคุณตามแนวพระราชดำริของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ซึ่งมีพระประสงค์ให้มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งเลี้ยงคนดีของชาติ สั่งสอนเยาวชนให้มีคุณธรรม มีความรู้ความสามารถในการเสาะแสวงหาวิชามาช่วย

พัฒนาชาติ กำกับรับรองมาตรฐานการศึกษาของบัณฑิต ตลอดจนส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

- (๒) เพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลในอุดมศึกษาไทย โดยเฉพาะส่วนที่ว่าด้วยความโปร่งใส การมีส่วนร่วม และความเป็นประชาธิปไตย
- (๓) เพื่อสมานสามัคคี เกื้อกูล สนับสนุน ส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพอาจารย์ไทยให้มีความก้าวหน้า และเป็นไปตามมาตรฐานสากล ตลอดจนเป็นตัวแทนในการติดต่อประสานงานกับองค์กรที่มีลักษณะใกล้เคียงกันในระดับสากล
- (๔) เพื่อส่งเสริมจรรยาแห่งวิชาชีพให้เป็นที่ไว้วางใจแก่ประชาชน และเป็นหลักประกัน ของคุณภาพอุดมศึกษา
- (๕) เพื่อร่วมพัฒนา และแสวงหาทางออกของประเทศชาติในยามวิกฤติ
- (๖) เพื่อเป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นในด้านวิชาการ และเผยแพร่ความรู้ สู่สาธารณชน
- (๗) เพื่อเป็นปากเสียงให้กับบุคลากรระดับปฏิบัติการภายในมหาวิทยาลัย ในการสื่อสารสองทาง ย้อนกลับไปยังผู้บริหารระดับสูง ระดับประเทศ และสู่สาธารณชน

หมวดที่ ๒

สมาชิก

ข้อ ๔ สมาชิกของที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยมี ๔ ประเภท คือ

- (๑) สมาชิกที่ปรึกษา ได้แก่บุคคลซึ่งทรงเกียรติคุณ และทำประโยชน์ให้แก่อุดมศึกษาไทย ซึ่งคณะกรรมการบริหารลงมติให้เชิญมาเป็นสมาชิก

เพื่อเป็นเกียรติแก่ที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย หรือเชิญมาเป็น ที่ปรึกษาของ ปอมท.

(๒) สมาชิกบริหาร ซึ่งประกอบกันขึ้นเป็นคณะกรรมการบริหาร จำแนกสมาชิกบริหารออกได้เป็น ๒ ประเภท

ก. ตัวแทนจากสภาคณาจารย์ สภาอาจารย์ สภาคณาจารย์และข้าราชการ สภาข้าราชการ หรือสภาพนักงานมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ หรือองค์กรที่มีฐานะเทียบเท่าและเรียกชื่อเป็นอย่างอื่น ที่เป็นสมาชิกของที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยซึ่งมีสถานภาพเป็นอาจารย์ สถาบัน/มหาวิทยาลัยละ ๑ คน โดยสมาชิกบริหารที่เป็นตัวแทนจากสถาบันการศึกษาที่เป็นสมาชิกของที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยเหล่านี้คัดเลือกกันเองขึ้นมาเป็นประธาน ปอมท. รองประธาน ปอมท. คนที่หนึ่ง และ รองประธาน ปอมท. คนที่สอง

ข. ผู้ดำรงตำแหน่ง เลขานุการ ปอมท. รองเลขานุการ ปอมท. และผู้อำนวยการฝ่ายต่าง ๆ ของ ปอมท. ซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยประธาน ปอมท. ซึ่งอาจจะเป็นสมาชิกใน ข้อ ก. หรือไม่ก็ได้ แต่จะต้องได้รับการรับรองจากคณะกรรมการที่เป็นสมาชิกใน ข้อ ก.

(๓) สมาชิกสามัญ ได้แก่ สมาชิกหรือกรรมการของสภาอาจารย์ สภาคณาจารย์และข้าราชการ สภาคณาจารย์และพนักงาน สภาข้าราชการ หรือสภาพนักงาน ของสถาบันการศึกษาที่เป็นสมาชิกของที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย

(๔) สมาชิกผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหาร ปอมท. หรือผู้เคยดำรงตำแหน่งประธานสภาคณาจารย์ ประธานสภา

อาจารย์ ประธานสภาคณาจารย์และข้าราชการ ประธานสภาคณาจารย์และพนักงาน ประธานสภาข้าราชการ หรือประธานสภาพนักงาน มหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ หรือองค์กรที่มีฐานะเทียบเท่าและเรียกชื่อเป็นอย่างอื่น ที่เป็นสมาชิกของที่ประชุม ประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย

หมวดที่ ๓

สิทธิและหน้าที่

ข้อ ๕ สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก

- (๑) ได้รับข้อมูลข่าวสาร จดหมายข่าว ตลอดจนเอกสารวิชาการของที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยที่ออกตามวาระ แต่ทั้งนี้ต้องอยู่ในขอบเขตวัตถุประสงค์และเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของที่ประชุม ปอมท.
- (๒) เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการของที่ประชุม กรรมการบริหาร ปอมท. ในรูปประเด็นที่ควรได้รับการบรรจุเป็นวาระการประชุมสมัยสามัญของกรรมการบริหาร
- (๓) ได้รับการแจ้งมติ การประชุมสามัญ วิสามัญ ของกรรมการบริหาร ปอมท.
- (๔) ได้รับส่วนลดค่าลงทะเบียนในการประชุมทางวิชาการประจำปีของที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย

ข้อ ๖ คณะกรรมการบริหารในฐานะขององค์กรคณะ มีสิทธิและหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) บริหารกิจการของที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยตามวัตถุประสงค์
- (๒) พิจารณาการเป็นสมาชิก

- (๓) แต่งตั้งที่ปรึกษาคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อให้คำแนะนำปรึกษาหรือช่วยทำกิจการหรือพิจารณาเรื่องที่ได้รับมอบหมายตามวัตถุประสงค์ของที่ประชุม สภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยเว้นแต่กิจการที่มีลักษณะหรือสภาพที่ที่ประชุม ประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยไม่อาจมอบหมายให้กระทำแทนได้
- (๔) ร่าง ปรับปรุง แก้ไข กฎระเบียบ ที่ใช้เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ และดำเนินการร่วมกันของที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยตลอดจนมีหน้าที่ผลักดัน ให้เกิดการประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ได้รับการประกาศใช้
- (๕) พิจารณาและวินิจฉัยปัญหาและข้อขัดแย้ง หรือปัญหาใดที่มีได้ตราไว้ในธรรมนูญนี้ หรือปัญหาการบังคับใช้ธรรมนูญนี้ คำวินิจฉัยดังกล่าว ให้เป็นที่ยุติ
- (๖) จัดดำเนินการประชุมกรรมการบริหาร ปีละไม่น้อยกว่า ๖ ครั้ง
- (๗) จัดดำเนินการประชุมสามัญประจำปี การประชุมวิชาการ และการคัดเลือกอาจารย์ดีเด่นแห่งชาติ ตลอดจนดำเนินการประชุมวิสามัญในกรณีที่ได้รับการร้องขอ หรือมีเหตุอันควร

ข้อ ๗ สมาชิกบริหารมีหน้าที่ปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ ด้วยความเสียสละและทุ่มเท

ข้อ ๘ สมาชิกบริหาร ปอมท. มีหน้าที่เข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการบริหารปี ละไม่น้อยกว่าสี่ครั้ง ยกเว้นมีเหตุจำเป็นอาจขอลาประชุม และ/หรือ มอบหมายตัวแทนเข้าร่วมประชุมแทน

หมวดที่ ๔

การดำเนินการประชุม

ข้อ ๙ คณะกรรมการบริหารของที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยจะต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปีของที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยปีละหนึ่งครั้ง ก่อนสิ้นเดือนตุลาคมของทุกๆ ปี เพื่อรายงานผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของคณะกรรมการบริหาร โดยอาจจัดควบคู่ไปกับการประชุมวิชาการประจำปีของที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย

ข้อ ๑๐ คณะกรรมการบริหารของที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยอาจจัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญในกรณีที่มีเหตุอันควรหรือสมาชิกไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๕ ของสมาชิกทั้งหมดของที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยอาจลงชื่อร้องขอเป็นหนังสือต่อ คณะกรรมการบริหาร ให้จัดการประชุมใหญ่วิสามัญได้ และให้คณะกรรมการบริหารของ ที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยจัดการประชุมใหญ่วิสามัญตามที่ร้องขอภายใน ๔๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือร้องขอ

หมวดที่ ๕

การเงิน

ข้อ ๑๑ รายได้ของที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย
อาจะมีที่มาดังนี้

- (๑) งบประมาณจากเงินอุดหนุนของสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นสมาชิกของที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย
- (๒) งบประมาณแผ่นดิน

- (๓) เงินอุดหนุนจากสภาอาจารย์ สภาคณาจารย์และข้าราชการ สภาข้าราชการ หรือสหภาพนั้กงาน ของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ
- (๔) รายได้จาก ค่าบำรุง ค่าสมัคร และค่าจดทะเบียน
- (๕) เงินบริจาคจากบุคคล องค์กร ธุรกิจเอกชน สมาคม และองค์กรระหว่างประเทศ โดยไม่มีภาระผูกพัน
- (๖) รายได้ที่เป็นทรัพย์สิน และรายได้ที่เกิดจากทรัพย์สินอื่น ๆ รวมทั้งทรัพย์สินที่มีผู้บริจาค
- (๗) ดอกผลจากเงินฝากธนาคาร
- (๘) รายได้จากการจัดกิจกรรม หรือรายได้อื่น ๆ

ข้อ ๑๒ การเงินและทรัพย์สินทั้งหมดให้อยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริหาร ซึ่งมีอำนาจในการแสวงหา จัดการ บริหาร เบิกจ่าย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการบริหารงานที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย

ข้อ ๑๓ เพื่อให้การบริหารการเงินและทรัพย์สินของที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสภาพทางสังคม คณะกรรมการบริหารอาจมีมติให้จัดตั้งองค์กรในลักษณะ มูลนิธิ หรือ สมาคม เพียงอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้นมาเพื่อบริหารการเงินและทรัพย์สินของที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยเป็นการเฉพาะ

หมวดที่ ๖

การเปลี่ยนแปลงแก้ไขกฎระเบียบ

ข้อ ๑๔ การเปลี่ยนแปลงแก้ไขธรรมนูญแห่งที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยจะต้องเป็นไปโดยมติสามในสี่ ของที่ประชุมกรรมการบริหาร ปอมท. พร้อมมีการลงสัตยาบรรณร่วมกันทำธรรมนูญ

ข้อ ๑๕ การร่างระเบียบ การปรับแก้ และการประกาศใช้ระเบียบจึงต้องเป็นไปโดยมติ สองในสามของ ที่ประชุมกรรมการ บริหาร ปอมท. พร้อมมีการลงนามของประธาน ปอมท. ในทำัยประกาศข้อบังคับ

ข้อ ๑๖ การร่างและเผยแพร่ประกาศของที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยให้สาธารณชนได้รับทราบ เป็นความรับผิดชอบโดยตรงของประธาน ปอมท. และเลขาธิการ ปอมท. ภายหลังจากได้รับมติของที่ประชุมกรรมการบริหารแล้ว

การดำเนินการตามวรรคแรกนั้นอาจดำเนินการไปก่อนได้รับมติจากที่ประชุมกรรมการได้ในกรณีต้องการความรวดเร็วและทันต่อสถานการณ์ แต่ทั้งนี้ต้องผ่านการปรึกษาหารือกับกรรมการบริหารเท่าที่ติดต่อได้จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสาม และต้องรีบแจ้งให้ที่ประชุมกรรมการบริหารรับทราบทันทีในการประชุมกรรมการบริหารครั้งถัดไป

หมวดที่ ๗

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๑๗ ธรรมนูญแห่งที่ประชุมประธานสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยฉบับนี้ให้เริ่มบังคับใช้นับตั้งแต่วันที่ได้รับความเห็นชอบและมีการลงสัตยาบรรณร่วมกันของตัวแทนโดยชอบธรรมของสถาบันการศึกษาซึ่งเป็นสมาชิกของที่ประชุมเป็นต้นไป

ข้อ ๑๘ ให้สมาชิกของที่ประชุม ปอมท. ชุดก่อนการประกาศใช้ธรรมนูญฉบับนี้
คงเป็นสมาชิกบริหารตามธรรมนูญต่อไปจนครบวาระ แต่จะต้องไม่ขัด
หรือแย้งกับเงื่อนไขสมาชิกภาพของสมาชิกบริหาร ตามข้อ ๔ (๒)

ข้อ ๑๙ ในกรณีที่ยังไม่มีการจัดตั้งสำนักงานของที่ประชุมประธานสภาอาจารย์
มหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยในสถานที่ใดสถานที่หนึ่งอย่างแน่นอน ให้ใช้
สำนักงานสภาอาจารย์ของประธาน ปอมท. หรือใช้สำนักงานสภาอาจารย์
ของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาต้นสังกัดของเลขาธิการ ปอมท.
ไปก่อนโดยอนุโลม

วันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๒